Kodály emlékmű

XVIII. Kodály Napok Galántán

Őszinte öröm hatotta át a Szlovákiai Magyar Felnőtt Énekkarok Országos Fesztiválját.

Ahogy napok múltával is tele vagyok a találkozás és a közös éneklések boldog érzésével, úgy szeretném, ha gondolataim nyomán mondataim kifejeznék a majdnem másfél év szilencium utáni felszabadult, mindent betöltő, izzó hangulatot.

Az évtizedek óta Kodály Zoltánra emlékező felvidéki magyar kórusok legjelentősebb találkozóját tizennyolcadik alkalommal hirdette meg a Csemadok Országos Tanácsa először 2019 őszén. Végül a Csemadok Galántai Területi Választmánya, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet és a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társasága, a Városi Művelődési Központban 2021. október elseje és harmadika között, a Zene Világnapját is ünnepelve rendezte meg Galántán a Kodály Napokat. Az anyaországból a KÓTA és a Magyar Kodály Társaság bővítette a rendezők körét. A háromévente sorra kerülő megmérettetés időpontja a seregszemle első tervezett időpontjában, 2020. májusában nem jöhetett létre. A kórusok és karnagyaik lelkes készülődését korlátozások, iskolák, próbatermek bezárása állította meg, így a próbák a Covid 19 világjárvány áldozatául estek. A hosszú karantén-lét miatt legtöbb kórus számára egyre távolabb került a színpadra lépés, és ezáltal a közönséggel való találkozás. Akiknek a család szeretetközössége mellett – többnyire évtizedek óta – a kóruséneklés öröme adja a közösségben átélt élményt, annak különösen nehéz időszakot jelentett a személyes találkozás, a dallamok és harmóniák megszólaltatásának hiánya. A néhány héttel ezelőtt lehetségessé vált próbák megindították a zenei vérkeringést, és nagy örömmel, megújulva kezdtek munkához az együttesek, hogy karnagyaik vezetésével kialakítsák kényszerűségből többször átalakított műsorukat. Miután az ötödik meghívás elérte a kórusokat és karnagyaikat, a szervezők és jövendő résztvevők már bízhattak abban, hogy a ZENE újra megszólalhat, és végre újra erőt ad. Felfokozott várakozás előzte meg a fesz-

tivált, amely minősítés helyett ez alkalommal a közös éneklésben feloldódó öröm és szeretet kifejezése lehetett. Ennek ellenére a jelentkezők közül még az utolsó napokban is visszalépett néhány kórus, így csak nyolc együttes szereplését hallgathatta meg a 7 tagú zsűri: Erdei Péter elnökletével Erdélyi Ágnes, Hartyányi Judit, Kertész Attila, Kneifel Imre, Kocsis Holper Zoltán és Mindszenty Zsuzsánna, valamint az igen kisszámú hallgatóság. Ők a megkövetelt higiéniai szabályoknak megfelelően, egymástól távolságot tartva, három teremben helyezkedtek el, ahova a zsűri is követte a szereplőket.

Az előző évek felejthetetlen kórustalálkozóit a rendkívüli körülmények miatt fokozott várakozással, és gazdag élményekkel teli fesztivál követte néhány napja. Nagy öröm volt, köszönet érte! A szokáshoz híven péntek este Deákin, a római katolikus templomban nyitóhangversennyel kezdődött a Fesztivál. A helyi **Nefelejcs Vegyeskar** köszöntötte a Fesztivál szereplőit népdalok és egyszerű, kétszólamú művek lelkes előadásával, **G. Bukovszky Zsuzsanna** vezényletével. A hangversenyen jelen volt Jakócs Krisztina polgármester asszony. A vendég kórus, a visszajáró **Veszprém Város Vegyeskara** és **karnagya Erdélyi Ágnes** az anyaország üdvözletét adta át igényes műsorával.

Veszprém Város Vegyeskara. Karnagy Erdélyi Ágnes

Kodály Zoltán: Magyar miséje szólalt meg elsőnek, majd ezt követte a Pange lingua. Mindkét mű orgonakíséretét a Szent István templom orgonista-kántora, **Ternóczky István** játszotta. A szentély előtt Charpentier: Te Deum és Horváth Márton Levente O salutaris hostia című művekkel folytatódott az egyházi művek sora. Utána Mendelssohn: Búcsú az erdőtől és Petrovics Emil: Játszik a szél című, népszerű kompozíciók következtek, majd két, a muzsika dicséretét megéneklő XX. századi darab, Daróci Bárdos Tamás: Muzsikusdal és Pärt Uusberg: Muusika vezette át a hallgatóságot a világi művek világába. A kórus kifinomult, differenciált

érzelmek kifejezésére alkalmas hangzásvilága alig változott a kényszerű szünet alatt. Az énekesek a díszes barokk templom inspiráló környezetében, az áhítattal hallgató jelenlevőknek a következő napok élményét ígérte.

Erkel Szózata megrendítő hatású mindig, különösen, ha határainkon kívül szólal meg. Az ismert dallamú erdélyi ima: Ó én édes Jóistenem kezdetű, Kodály Esti dalához hasonló feldolgozásban, egy szépséges dallam, zümmögő harmóniák kíséretében zárta az ünnepi estet. A templom jelenlevő plébánosa, **Tóth László kanonok,** érseki helynök megáldotta a Kodály Napok eseményeit.

Másnap, október 2-án, szombaton a Városi Művelődési Központban kezdődött a kórusok szereplése.

Szalay Szilvia a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társaságának elnöke nyitotta meg az eseményt:

„Köszönöm a szervezőknek – kiemelten Mézes Rudolfnak és csapatának, Galántának, hogy nem adták fel, hogy tartották a lelket a kórusokban, hogy munkájukkal, hozzáállásukkal értelmet, motivációt és lehetőséget adtak az újra indításra /.../ Kívánom: az idei Kodály Napok is legyen a zene, a VOX HUMANA – az emberi hang, a kodályi nagy harmónia ünnepe."

Délelőtt négy kórus szerepelt, elsőnek a **Galántai Kodály Zoltán Daloskör**. Nemcsak városukban, Szlovákiában, hanem az anyaországban is nagy tiszteletnek örvendenek, 65 éves fennállásuk alatt számtalan kitüntetés kíséri útjukat, mint a Szlovák Köztársaság Ezüstplakettjével és a Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett karnagyukat, **Józsa Mónikát.**

Műsoruk szép ívet formál a Hassler: Cantate Dominotól Kodály Zoltán: Szép könyörgés című művéig. Az Istent dicsőítő 96. zsoltártól a kétségbeesett, perlekedő ember Istenhez fordul, majd indulatai csillapodnak, és erős hittel újra dicsőíti Urát. A találkozó műsorában szereplő kevés romantikus stílusú kórusmű között ők egy Rheinberger: Angelis suis című orgonakíséretes, bariton szólóra komponált művet énekeltek, amely a Fünf Hymnen (Op.140) című sorozat ötödik tétele. Az átélten éneklő szólista Paszmár János volt.

A rimaszombati **Blaha Lujza Vegyeskar** következett **Sósik Szilárd** vezényletével. Műsorukból a Tóth Péter Dsida Jenő versére komponált Lángok előadása volt a legmegragadóbb.

A **Ragyolci Jázmin Nőikart Tóth Ágnes** vezényelte. A 25 éves kórus népdalversenyeken, hagyományőrző fesztiválokon vesz részt, de igyekezetük megmutatkozik repertoárjukat bővítő szándékukban. Különösen tetszett Jasurdova Mária műve, a feszes ritmusú Tancovala a neznala. Hangzásuk finomításán tovább kell dolgozniuk.

Az alistáli református gyülekezet tagjai alkotják a **Te Deum Laudamus** kamarakórust. Vezetőjük **Oros Márta** rendkívüli muzikalitással érzékeny, szép hangú együttest formál. Templomokban az Igét hirdeti szolgálatuk, de többféle megmérettetésen is szívesen szerepelnek.

A délutáni koncert első szereplője a komáromi **Concordia Vegyeskar, Stubendek István karnagy** nagyszerű, 40 éves együttese volt. Az előző Kodály Napokon kiemelt arany fokozatot elért együttes népdalfeldolgozásokat adott elő. Szíjjártó Jenő Nyitra vidéki népdalokból összefűzött sorozatát, Ligeti György Kállai kettős című korai darabját, és Bartók Béla Négy szlovák népdalát – szlovákul – énekelték. Hiteles, átfűtött éneklésük most is megragadta hallgatóságukat.

A **füleki Pro Kultúra Férfikar** – az egyetlen magyar ajkú férfikar Szlovákiában - a múlt évben töltötte be fennállásának 100. évét. Jelenlegi **karnagya Fehér Miklós** 28 éve vezeti a többszörösen arany diplomás együttest. Műsoruk Halmos László: Mise Szent Norbert emlékére című szinte ismeretlen műve volt, amelyet orgonakísérettel és bariton szólóval szólaltattak meg.

A **komáromi Cantus Iuventus - Selye János Egyetem kórusa** ifjúsági leánykar, amelynek vezetője **Orsovics Yvette**. A járvány miatt az arany minősítésű kórusnak csak egyharmada tudott szerepelni. Hangzásuk természetesen vékonyabb volt, mint a már ismert nagykórusé, de hogy jó kezekben van képzésük, bizonyította, hogy unisono énekeik összecsiszolt hangon szóltak. Több apró műből állt műsoruk a járvány utáni helyzetben érthető, de vigyázni kell, hogy ne „molekulák" alkossák a műsort.

A **füleki Melódia Női Kar** előadása zárta a kórusok egyéni szereplését. A 43 éve alapított énekkar megalakulása óta folyamatosan működik. Egyházi és világi művek alkotják repertoárját, amelynek darabjait hazájukban és külföldön egyaránt sokszor és szívesen előadják. Az együttes rendszeres résztvevője a Kodály Napoknak, ahol ezüst és arany minősítéssel szerepeltek. **Karnagyuk Makainé Simon Katalin.**

Szombat este ünnepi hangversenyt adott a galántai római katolikus templomban a hazai Kodály Zoltán Daloskör, a komáromi Concordia Vegyeskar, és a vendég Veszprém Város Vegyeskara.

Műsoruk nagyrészt a már előadott művekből állt, de különösen szép gondolatként valósult meg, hogy 2-2 énekkar közösen is énekelt. A Concordia és a Daloskör a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson is elhangzó Marco Frisina kompozícióját, az Anima Christit énekelte együtt, a szólórészeket pedig versszakonként felváltva a három karnagy szólaltatta meg. A veszprémi kórus és a Concordia közösen szintén énekelt az Eucharisztikus Kongresszus repertoárjából: Horváth Márton Levente: O salutaris hostia és Charpentier: Te Deum voltak ezek. A hangverseny befejezéseként elhangzott Kodály Zoltán 114. genfi zsoltára, Ternóczky István orgonakíséretével.

Vasárnap, október 3-án délelőtt a fesztivál értékelésére került sor a Művelődési Központban. A **zsűri elnöke, Erdei Péter** a köszönet hangján szólt, és bíztató szavakkal összegezte a hallott előadások zenei megvalósulását. A zsűri társak véleményét is tolmácsolta, amikor mindenki örömére, a szervezés során sok nehézség ellenére a Kodály Napok létrejött,

lelki és létszámbeli megerősítést adott a kórustagoknak és karnagyaiknak a további építkező munkához. A közösség együtt tartása a cél, hiszen „erkölcsi elvek a zenén és szövegen keresztül beépülnek a mindennapi életbe." Az emberi hang karbantartása a karnagy saját példájával a kifejezés mélységét, a műsor összeállítás színességét szolgálja, de figyelmet érdemel, hogy a karnagy ambíciója és a kórus adottsága egyensúlyban legyen. Az elnök úr felhívta a figyelmet a kottahűségre, vagyis az előadó kötelessége az alkotó szándékának a szolgálata. Reményik Sándor Károli Gáspár emlékezetének szentelt A fordító című vers részletét idézte. Az alkotó szabadon szárnyalhat, de a fordító – mi esetünkben az előadó – alázattal kell hogy kövesse az alkotót:

„Valaki mást, nagyobbat átkarolva,
Félig őt vinni,
Félig vele menni."

Kertész Attila, a Magyar Kodály Társaság elnöke szintén megköszönte a résztvevő énekkarok és karnagyaik munkáját a járványhelyzet adta nehéz helyzetben, hogy minél előbb részesülhessenek a közös éneklés örömében.

Vezénylő karnagyok

A szakmai értékelést gálahangverseny és díjkiosztás követte. A közönség soraiban helyet foglaltak a magyar kultúra, azon belül a kóruséneklés támogatói: Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke, Forró Krisztián az újonnan megalakult Szövetség elnöke, Berényi József, Nagyszombat megye Önkormányzatának alelnöke, aki a Kodály Napok szervezőinek, szereplőinek fejezte ki köszönetét áldozatos munkájukért. Bukovszky László, a Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kormánybiztosa, a 101 éves füleki Pro Kultúra Férfikarnak adta át a Szlovák Köztársaság emlék aranyérmét.

Peter Paška, Galánta város polgármestere is a közönség tagjaként kísérte figyelemmel a gálahangversenyt.

Bárdos Gyula, Kertész Attila, Erdei Péter, Fehér Miklós
a 100 éves füleki férfikar karnagya, Peter Paska, Mézes Rudolf.

Mézes Rudolf, a Csemadok nyugat-szlovákiai régiójának alelnöke, akinek a felejthetetlen három ünnepnap minden pillanatát köszönhetjük. Pótolhatatlan segítői Mézes Csilla és Kazán József. Hálás köszönet mindhármuknak a fáradhatatlan, lelkes munkáért. Még az utolsó nap is feladatuk volt, hogy minden és mindenki a helyén és megfelelő időben segítse a Kodály Napok hibátlan befejezését.

Utoljára, de nem utolsó sorban említem Szalay Szilviát, a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társaságának két kórusban is éneklő elnökét, aki a közösségben a közösségért minden tőle telhetőt megtett.

A hangverseny egyetlen szereplője, a napok bearanyozója a Veszprém Város Vegyeskara az Isten áldja meg a magyart kezdetű erdélyi népdallal vonult a színpadra. Erdélyi Ágnes vezényletével műsoruk talán előző szereplésükre is koronát tett színes, átélt, meggyőző előadásukkal.

Ez az ünnepélyes alkalom volt a legmegfelelőbb a **Záreczky László-díj** átadására. A Kodály Zoltán Daloskör egyik alapítójának, az első Kodály Napok elindítójának 100. születésnapján családjának kezdeményezésére a Csemadok hozta létre a rá emlékező díjat. Lánya, Záreczky Judit adta át első ízben a díjat a Kodály Zoltán Daloskörnek, Dunajszky Gézának és Józsa Mónikának.

A Záreczky-díj átadása – jobbról a 2. Záreczky Judit

A Bartók Béla által gyűjtött népdalcsokrot, amelyet Stirber Lajos állított össze, együtt énekelték a kórusok, amely a Városi Művelődési Központban zárta a Kodály Napok eseményeit. Közös ebéd után Kodály Zoltán emlékművénél a városi parkban helyezték el koszorúikat a város és a Csemadok vezetői, valamint a szereplő kórusok. Erdélyi Ágnes vezényletével a jelenlevő kórusok tisztelete jeléül elhangzott Kodály emblematikus kánonja, a Forr a világ!

Koszorúzás (balról Forró Krisztián, jobbról Bárdos Gyula)

Mindnyájunk boldogságát, másfél év után végre énekünkkel fejezhettük ki. Őszintén bízunk a folytatásban. Álljon itt kívánságunk a veszprémi kórustól hallott népdal szerint:

„Isten áldja meg a magyart, tartson neve míg a föld tart!"

Hartyányi Judit
zsűritag

Megújult Erkel Ferenc síremléke a Fiumei úti sírkertben, ahol a zene világnapjának előestéjén a síremléket egykor állíttató Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara közreműködésével tartottak megemlékezést.

Rónaszékiné Keresztes Mónika, a magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos a megemlékezésen kiemelte Erkel Ferenc szerepét a magyar nemzeti opera megteremtésében. Mint fogalmazott, Erkel Ferenc operái „a szinte végig komponált magyar történelem". Szilárd keresztény hitét kilencedik operája, az István király jelzi, halhatatlan életművének koronája pedig nemzeti imádságunk, a Himnusz – mutatott rá a miniszteri biztos.

Móczár Gábor, a Nemzeti Örökség Intézetének (NÖRI) főigazgatója hangsúlyozta: **A Hunyadi László és Kölcsey Himnuszának megzenésítése a NEMZET ZENESZERZŐJÉVÉ TETTE ERKEL FERENCET.**